

„ЗАСТАВА“ излази три-
пут у недељи: средом,
петком и недељом
Цена је на годину 12 фор.
на по године 6 фор. на чет-
врт године 3 фор. аустр.
вреди. за Аустрију, а за
Србију на годину 120. гр.
на по год. 60, а на чет-
врт године 30 гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају по ко-
личини врта, који из гар-
монта заузимају, и за сваку
врту плаћа се по три пут
7, за сваки дан по 6 н.
Осим тога за жиг увек по
30 н. Дописи се шаљу у
редништву а предплата ад-
министрацији „ЗАСТАВЕ“
у Нови Сад.

БРОЈ 55.

У Новом Саду, у недељу 11. јуна 1867.

ГОДИНА II.

Нови Сад 10. јуна.

Из Бугарске стижу најмиле гласови о наредном покрету за ослобођење. Новије вести потврђују и допуњавају старије о бојевима код Сливна, Плевна, Врбовке и Софије. Код Сливна борили су се 300 Бугара противу више од 400 Турака. Ових последњих погинуло је 10, многи су рањени, а сви остали разиђени су тако, да се куд који разбегло. На страни бугарској рањена су 3, и 1 је заробљен. Код Плевна, Врбовке и Софије Турци су прошли као и код Сливна. Било је боја и код Шиштова и Трнава; ту су ипак Турци побеђени. Најпосле јавља се, да су Бугари огледали своју снагу и са редовном војском турском код Тројана, па и ту су меџдан одржали.

Ако нису јунаци да се са наоружаним Бугарима мере, Турци дају доказа да су јачи од ненаоружаних обитатеља, па било и да над славим женама и нејаком децом хришћанском варварску освету исцале. Позната је пажња Аустрије за Турку; међутим, и сами аустријски листови потврђују што се чује о свирепости турске војске у Бугарској. Тако „Вандерер“ доноси дописе из Шиштова, у којима се вели: „Нико (у Бугарској) није сигуран за свој живот и своју имаовину. Уз то долазе свирепост и нечовечност Турака, противу сваког који им по несрећи шака допадне. Децу, девојчице, старце убијају они нечувеним начином.“ И даље: „Већ је јављено, да су у Трнави 23 Бугарина обешена; број таквих жртава нарастао је већ до краја маја до 50. Кад је једном од тих саобштено, у присуству Матат паше, да га вешају због „убијства и рушења јавног реда“, одговорио је мирни Бугарин: „Нисам ја убијца, него се ја борим са оружјем у руци за слободу моје отачбине. Сви ми Бугари хоћемо да само од нашег притиска земљу ослободимо. Ви сте нам много обећали, али увек само на артији; данас устајемо ми на оружје за нашу слободу и наша права.“ У истим дописима казује се, даље, да они бугарски сељани, који се још нису дигли противу Турака, морају, по заповести од владе, да заједно са турском војском иду противу своје устале браће; ко ту заповест неслуша, одма се за бунтовника проглашује, и с места се стрела. Најпосле вели се (у шиштовским дописима): „очевидци јављају, да Турци камењем разбијају главу деци, досад су шесторо дечака и девојчица од таког свирепства страдали; ухвати ли се који Бугарин на путу, одма му се обеси пушка о врат, па онда се као бунтовник у затвор одводи.“

На глас, да се Бугари на оружје дижу, пренула су рабрим духом и наша браћа у Босни и у Херцеговини. Њихове наде, управљене на Србију, рату са сваки гласом пушке са Балкана; „до месец дана најдаље букаће, говоре они, сва огњишта ербека уједињеним пламеном јуначке борбе за слободу; од Јадранског мора до Пеште рашириће се границе Србије.“ На част Мађарима њива Пешта; али кад је реч о борби за слободу, ми као и Бошњаци и Херцеговци жељно упреммо очи на Србију. Пушке Кандије и Бугарске опомину, да је крајње време сједињењу свију хришћанских сила за обшту слободу; али, громки глас тога ербеког скупно би под заједничку заставу све праве војнике слободе, подигао би листом славенску браћу на ноге јуначке, претрнуо би срце у зулумбарског господара од Источне Европе, укресло би новим животом и снагом све што животу и снази тежи.

Последњих дана била се из Цариграда распрострла „званична вест“, да је Омер паша 22. маја ударио на округ Ласити, који је са свију страна закриљен стрмим брговима, и припада најјачим местима Кандије, и да је из тог јаког положаја избио и разјурно све хришћанске чете. Та „званична“ турска вест сасвим је лажна, по непосредним извештајима из Кандије. Као што ови извештаји потврђују, Омер паша још ни у једном једином боју у Кандији не победи Хришћане; напротив свугде је од ових поражен. Био је истина покушао да освоји округ Ласити, али је узвијен и грдни губитак је имао. Народни браниоци толико су напреднији од Омерове војске, да сад они на ову ударају. Вође су им Зимбрака-лис, Коронсис, Коракос и Димитракоракос.

Уред крвавих догађаја у Кандији, поред турског свирепства и бугарског оружаног одпора на Балкану, на прагу обштег устанка притиснутих на-

рода у Турској: ко да полаже наду на „помирива“ усилжавања европске дипломатије у Цариграду? И опет се гомилају вести о мирној расправи Источног питања. „Журнал де Пари“ дознаје, да су у руском посланству у Паризу, на два дана пре него што ће цар Александар одпутovati, били на састанку и већи: кнез Горчаков, лорд Каулеј (инглески посланик), маркиз Мустје, гроф Визмарк и барон Будберг (руски посланик). Пошто се већа одпочела, позван је на исту и аустријски посланик, кнез Метерних, и онда се усвојио француско-руски предлог: да се порти препоручи међународни одбор за расправу питања Кандије. Међутим, заступници Инглеске и Аустрије изјавили су, да се њихове владе немогу сматрати као везане за оно, што би међународни одбор о Кандији закључио.

О истој ствари јавља се из Беча следеће: Француска, Русија, Прусија и Италија препоручиле су порти заједничком послаником, да се питање Кандије слободним гласом народа реши. Аустрија се кашње придружила томе, предлажући, да се пре свега чини истрага у Кандији. Инглеска се неопределије ни за коју страну, нити пристаје на донете предлоге нити сама што предлаже.

Париски дописници аустријских листова дознају да се за време бављенја пруског краља у Паризу дошло до следећег споразумљења у немачком питању: у небројеним разговорима које је Визмарк имао са Француским државницима, они су у начелу одобрили, да се нема спречавати даље уједињење Немачке; али су захтевали, да се притом избегава свака нагласност, која би могла увредити француски народ. Нарочито су помињали, да Прусија војено уједињавање нетера до крајње тачке. Визмарк је дао реч, да се Раштат и Улм (савезничке тврђаве према граници Француској) неће поседати пруском војском. Затим се прешло на питање о северном крају Шлезвига. Ту је гроф Визмарк признао у начелу, да се уговор што је у Прагу закључен мора извршити, само је додао, да после онога што се догодило у Данској, мора Немачка имати јемство за добро поступање са њеним савезницима у споменутом крају Шлезвига.

Пруски „Провинциал Кореспондент“ потврђује, да се узајамно поверење које од толико година влада у одношајима између краља од Прусије и Наполеона, обновило и утврдило приликом састанка тих владалаца у Паризу. По истом листу, ти владаци и њихови министри тако су се сагласили о потреби сталног мира Европи, да се то сагласје може сматрати као ново јемство за сигурност европског мира.

Између северо-немачког савеза и југославних државица воде се преговори о уговору за трговину и бродарство, као што смо раније јављали. Досад се сагласило на следеће: да се одрже главне тачке царинског уговора који је важио пре последњег пруско-аустријског рата. Немачке законе о царини даваће заједничко заступништво владе и народа (царински скупштина). У том заступништву решава већина гласова. Прусија савија царинску скупштину, предее-дава у истој, закључује у име свију држава уговоре о трговини и бродарству, и има право да се одупре новим законским наређењима. Царинска скупштина састоји се из савезничке скупштине северне Немачке и посланика југонемачких државица. — Баварска је већ пристала на тај уговор.

Из Беча се чује, да је царском двору дошла из Новог Јорка нека приватна депеша, по којој су примљени новци што су чланови царске фамилије послали за одкуп цара Максимилијана. Цар Макенмилијан, вели се даље, ослобођен је 26. маја (п. р.), и одма се на француском пароброду кренуо на пут за Европу. Он ће преко Париза доћи у Белгију, и ту ће се за свагда настанити. Врло је ослабио и малаксао, и особито је европског ваздуха жељан. — У седници француског законодавног тела од 6. (18.) о. м. предложио је барон Дисен, да то тело изјави жељу за избављење цара Максимилијана. Председник је одговорио, да сви чланови француског законодавног тела деле ту жељу.

„Повор“ од 6. (18.) јуна саопштава шта је г. Ст. Љубиша у рајхсрату одговорио заступнику далматинском Лапени, кад је овај ренао да Далма-

ција није никад припадала к Хрватској, да већина народа у Далмацији није за здружење с Хрватском већ да жели, да буде Далмација земљом предлаватском. Ево тог одговора г. Љубише:

„Ја сам био за цело наумио одустати од сваке расправе у специјалној дебати адресе на одговор престолне беседе, но будући да сам био подражен, морам неколико речи изрећи частном заступнику отока Пага. Он је казао у своме говору три ствари: прво, да Далмација није никад припадала троједној краљевини; друго, да велика већина народа далматинскога неће да зна за сједињење с Хрватском и Славонијом; треће, да иста већина живо жели и у напред остати састављена с покрајинама с ове стране Литаве.

„Господо! Ја нисам дошао овамо, да предајем историјско знање. Код нас сваки ученик осмога гимназијалног разреда зна, да је Далмација са својим жупанијама припадала троједној краљевини; зна, како је република млетачка крадом, силом, митом, Далмацију подузела у кобна времена; зна напокон, како се је та покрајина године 1797. одала својевољно краљу угарском и чешком.

„Но ја се нећу устављати на повестници. Волим мој разлог наслонити на темељ позитивних права. Које је то право? Чланак III. указа од 14. фебруара 1861. гласи, да проглашени устав не може подпуну крпост имати у Далмацији дотле, док се не окончају одношаји државоправни те покрајине с Хрватском и Славонијом. У моје мњење повестница овде значи продужење права.

„Сад се сећам, како сам данас у новинама читао инаугуралну диплому, коју је сачинио краљевински одбор, и на коју ће њег. величество краљ угарски свечано присећи при крунисању, да ће он повратити круни св. Стевана све земље, које су јој старином припадале.

„Ја дакле остављам саборима преколитавским, да докажу, је-ли Далмација једна од заблудени овчица, и држим, да кад они то докажу, бадава ће данашњи сабор далматински опирати се повратку; јер би свакако дошао такви сабор, који би једнодушно гласовао, да се Далмација поврати круни св. Стевана, а ви, моја господо, примићете тај повратак као ствар свршену. (Смеј и добро! на десној.) Частни посланик пажки зна из искуства, како се код нас такви сабори граде.

„Ја сам дакле уверен, да повратак Далмације круни св. Стевана неће зависити од гласа садашњег сабора далматинскога, ни ове високе куће, по само од воље њег. величества цара и краља, и од добро прорачунате користи аустријске.

„Но частни посланик пажки потреса често љубку жицу сједињења, он јој не даје уснути. Да, ово је његова стуба, којом се припоје још млад до велике почести. Али он је у исто време коловођа једне политичне странке у Далмацији, и као такав за време његове управе код нас као дворски већник оставио је независљиву усмену од себе. Једино добро, што је гроф Белкредн учинио Далмацији, јест то, да јој је дао на управу људе искрене и помирљиве, који лече ране реакције године 1864.

Што се мене тиче, ја желим господину Лапени свако добро, пак и једну листицу у министарство цислајтанско, само да га Бог држи далеко од Далмације!

Частни заступник пажки вели, да већина сабора далматинскога жели самоуправу. Господо! наш изборни закон тако је сложен, да 40 тисућа народности италијанске имају 27 заступника, а 400 тисућа народности ербеко-хрватске само 14. Преко тога частни посланик отока Пага зна, колико је требало претње, обећања, страха, беде и мита из „разположеног завода“, код избора год. 1864. Он зна врло добро, како се може начинити велика олужа у једној чаши воде за уловити рибицу.

Немогу се пак доста начудити чујући, да частни заступник отока Пага говори на име православног епископа далматинскога, који до њега седи, кад промислим, да до године 1864. преосвештени господин био је човека далматинских анексиониста, и као такав имао је поруку године 1861. од стране маџине сабора далматинскога, да принесе њег. величеству цару препокорну адресу; он који зна, како мисле 80.000 оваца духовнога му стада.

„Закључујем молећи господина заступника на-
кога, да ако жели слогу својој домовини, небуди
питање сједињења, које спава и које свакако од нас
независн

Предлози за које смо у прошлом броју јавили, да их
је министар Бајст поднео посланичком дому, јесу:

I.

Законски предлог о томе како да се државно заступ-
ништво од 14. (26.) фебруара 1861. промене. Важи за
краљевину Чешку, краљевину Далмацију, краљевину Гали-
цију и Владимирску са великим војводством Аушницом и
Затором и великим војводством Краковом, велико војвод-
ство Аустрију ниже Енсе, војводином Салибургу,
војводином Штајерску, Коруску, Крањску и Буковину, по-
гранично грофовство Моравску, војводину горњу и доњу
Шлеску, грофовство Тиролску, Истрију, Горицу и Гра-
дишску и варош Трст.

Са одобрењем обе куће мога државног савета мењам
ја оне основне законе о државном заступништву од 14(26)
фебруара 1861., које услед споразумљења са земљама угар-
ске круне и гледом на опште ствари, преимачити ваља.

Ови се параграфи од основног закона мењају и овако
морају гласити.

§. 1. Државни савет заступаће ове земље: Чешку, Дал-
мацију, Галицију и Владимирску са Краковом, Аустрију ви-
ше и ниже Енсе, Салибург, Штајерску, Коруску Крањску,
Буковину, Моравску, Шлезију, Тиролску, Истрију Горицу и
Градишску, варош Трст са околином.

§. 2. Државни савет састоји се из господског и за-
ступничког дома.

§. 3. Наследи чланови господске куће су пунолетне
главе племићких породица, које од цара с тога што имају
много земље, то достојанство добију.

§. 4. Чланови господ. куће су по свом високом цркве-
ном достојанству у земљама што их државни савет заступа
оне владике које имају и кнежевско достојанство.

§. 5. Цар задржава себи право, да из земаља, што су
у државном савету заступљене, одлучи људе који имају
заслуга за државу, или цркву науку или вештину, направи
члановима господ. куће, и то тако да им то достојанство
остане целог живота.

§. 6. У кућу заступничку бирају се 203 члана и то
за сваку земљу околико: за краљевину Чешку 54, Далма-
цију 5, Галицију и Владимирску са Аушницом, Затором и
Краковом 38, Аустрију ниже Енсе 18, Аустрију више Енсе
10, Салибург 3, Штајерску 13, Коруску 5, Крањску 6, Бу-
ковину 5, Моравску 22, горњу и доњу Шлезију 6, Тирол-
ску 12, Истрију, Горицу, Градишску Трст и околину 6.

§. 10. Делокруг државног савета простире се на све
оне предмете, који су у дипломи од 20. октобра 1860. оз-
начени, и који се тичу права дужности и интереса, што су
земљама у државном савету заступљеним општини, ако не
спадaju искључиво у делокруг оних заступничких тела, која
имају да расправљају ствари, што су услед уговора са кра-
љевиним и земљама угарске круне овима и осталим зем-
љама монархије опште.

У делокруг државног савета спадају: 1.) начин и уре-
ђење војничке дужности; 2.) уређење новчаних ствари,
кредита, финансијске банке, ђумрука и трговачки одношаји, по-
шта, железнице и телеграфа; 3.) финансијски одношаји, и
то предлози државног буџета, испитивање државних рачуна
и како се финансијски управља, исказе нових и продужење
постојећих zajmova, продавање, промене, оптерећење непо-
кретних државних добара, повишење постојећих и увођење
нових пореза, данака и плаћања.

Порез, данак и доходи купе се по законима, који већ
постоје све докле, докле се ова уставним путем не преимаче.
Како да извршују надзор над државним дугом заступ-
ничка тела, то ће се особитим законом одредити.

§. 11. Државном савету припадају и сви остали општи
предмети законодавства, који пису изрично земаљским уред-
бама појединим у државном савету заступљеним земљама
задржани.

То исто важи и за предмете, који су саборима усту-
пљени, ако додични сабори предложе, да се имају заједнички
решавати.

Ако је сумња дали поједини сабор, који је у држав-
ном сабору заступљен, има компетенцију у којој ствари,
онда на предлог државног сабора решава цар.

§. 14. Да ваљан закључак у државном савету донесе
нужно је, да у свакој кући за њ буде апсолутна већина
присутних чланова. Предлоге који нато иду да се овај основни
закон промене мора већина од две трећине гласова донети.

§. 19. Министри и шефови централних званија имају
права да у свим већањима учествују и да своје предлоге бране
или да то чине њихови заступници, који морају бити чланови
држав. савета. Они се морају, кадгод узашу, увек заслу-
шати. Право гласања имају само онда ако су чланови којих
од обеју кућа.

Нови Сад 9. јуна. На спољашње свечаности
у Пешти приликом крунисања, потрошено је, као
што „Пештер Лојд“ јавља, 103.000 фор. Грађење клу-
па крај Дунава и по улицама за гледање свечано-
сти, стало је 51.000; продајом места на тим клупа-
ма једна се наплатило 22.000 фор., тако да дефи-
цит износи 29.000 фор. Управитељ вароши обраћа
се власти молбом: да се речени дефицит попуни из
земаљских фондова.

Ческе „Народне Новине“ пишу, да они чланови
бечког рајхсрата, који су присуствовали крунисању
у Пешти, нису ни најмање задовољни дочеком у тој
вароши. Жале се, да ту нико није хтео ни хајати
за њих, а камо-ли да би ко био готов добродошлицом
поздравити их.

Из Сомбора нам јављају 9. о. м. следеће о ре-
зультату рентаурације:

Судач: Коцкар, капетан: Карти, сенатори: Симић,
Геренцир, Стојковић, Демерад, Ђировић, Стрилић,
Вукичевић, Лугумерски, бележници: Максимовић, под-
бележници: Атанацковић, Јегер, фискални: др. Амбро-
зовић, Костић, архивар: Коларић. Сутра продужење.

ТЕЛЕГРАМ УРЕДНИШТВУ „ЗАСТАВЕ.“

Пешта 9. јуна, 8 сах. у вече. Данас бурна
седница због „хонвида.“ Андрашија опозиција пре-
кидаше често. Спомену кошутова писмо, крајна ле-
вица викаше „живио Кошут.“ Тасин предлог одби-
јен са 202 против 79. Милетићвише предлога за ерб-
ску, и друге народности учини, долази на дневни ред.

ДОПИСИ.

Пешта, 7. јуна. Сабор ће се идуће недеље
распустити, или управо одгодити, тако, да се по
потреби за 8 дана на позив опет скупи. Држи се,
да ће то бити у јулу месецу, и то би опет на крат-
ко време, и на ту цел било, да се сазна резултат
закључења „рајхсрата“ у погледу заједнички посло-
ва, и да се према томе депутација изабере, којој ће
у смислу узаконеног закључења уг. сабора задатак
бити, да квоту или размер уговори, у ком ће једна
и друга страна трошкове за заједничке послове сно-
сити, као и друге уговоре правити, који се по ре-
шеном закључењу између обеју страна правити имају.
За тим би се опет сабор одложио до јесени; најви-
ше ако предузме реформе у струци правосудној, за
које је министар правосудја сад искао, да се одбор
петнаесторице изабере, који ће владине предлоге пре-
гледати и ствар спремити. Ове реформе тичу се
четири предмета, за које сам вам јавио; примећу-
јем само, да сам погрешно јавио, да је први пред-
мет судска организација, него је судски грађан-
ски поступак. За ове је реформе хтео министар
да се или сад још „дан блок“, ђутуре, приме, или да
му се даде пуномоћје, да ји и међу тим привре-
мено у живот уведе, но већина Деакова клуба није
на то пристаја. Морате знати, да се овде догађа оно,
што у другим парламентама није обичај, т. ј. да ми-
нистри своје предлоге најпре у Деаковом клубу са-
обшавају, да су за успех сигурни. Хоће ли се у
тој интермедио-сесији сабора, (међувременој седници)
предузети и питање о народностима, и ербеко осо-
бено, то је опет засебно питање. Кад би се и Срби
и Румани на уг. сабору живље за своје ствари за-
узели, то би се могло постићи. Али морам вам из-
поведити, да је летаргија, мртвило завладало. Тешко
је сад и конференције скупити, и ви сте погрешно
извештени били, да су Срби први дан Дуова имали
конференцију држати, — не, за цело ово време но-
вога састанка нису ни једну имали, па ма и само на
ту цел, да се посаветују, треба ли, не треба ли што
радити. И у Романа овађују елементи који пасивно
владаше, ђутае, препоручују. И пасивно владаше
има два краја, два значаја: оно може одпор, али мо-
же и то значити, да је страна малаксала, клонула,
својој судбини предала се, и ово опет може из два
узрока бити, или из непоуздања на изглед, да ће се
успети, или из страха, да ће се себични изгледи по-
кварити. Кога је рода пасивно владаше наши засту-
пника, то ће јавно мење пресудити; но пасивно вла-
даше, које има значаја и опште цели, друкчије из-
гледа, а који немају удаља, или имају страха, тре-
бало би да одступе, и народу прилику отворе, да
друкује борбе себи избере — јер сад тек наступна
одеудно време; успех истина није у власти ни ерб-
ски, ни романски заступника, али је у њиховој вла-
сти мушки и одважно заступати свој народ, своју
народну ствар, па ће се на тај начин опет више по-
стићи, него иначе, а ако су Мађари већ смислили
неку меру, коју поред свију наших заступника неће
прекорачити, и која нас задовољити неће, онда ће
заступници утеху имати, да су своју дужност ис-
пунили, а народу ће оставити пут отворен, да и о-
пет своју моралну снагу покуша, у сваком случају
пак време, згоду и прилику дочека. Друкчије кора-
ча противник, кад зна да су заступници и чувари
народне свести будни, а друкчије, кад од њиховог
дремежа рачуна на дремеж и самог народа.

Србеки митрополит одлази, или је већ данас
долас отишао. Мислите ли, да је бар једанпут сазвао
око себе Србе посланике, да се посаветује, да ли,
шта, каде, како радити ваља? Боже сачувај. И пре-
оп, кад су неке конференције код њега биле, биле
су на жељу неки заступника; и ту се све некако
на то ишло, како је добро, да се ништа не чини,
јер би то незнам коме неповољно било. Романи у сво-
јим листовима на сва уста вичу и питају: шта су
радили њихови архијереји за цело ово време на са-
бору: зашто су као залитени ђутали? Ми, наравно,
не смо се ни то усудити, јер одма ће неки и не-
ки рећи: ето, ми немамо други великаша и засту-
пника народа и цркве, па и те неумемо да пошту-
јемо, вичемо на њи, и нећемо да се угледамо на Ма-
ђаре, како они своје архијереје уважавају и слаости
и мане им прекривају. Но при том се губи из вида,
да у Мађари има много други грађански фактора, који
се по положају, знању и стању свом могу заузети,
и заузимају непрестано за народне ствари; губи се
из вида, да је заслуга њихови архијереја, ако тим
радинима на пут не стају и не кваре посао; губи
се из вида, да многи католички архијереји и анти-
вно подпомажу, велико подпомажу у труде на-
родни радина, и често се жртвују за то (Лонович,

Хајналд, у Хрвата Штросмајер); губи се из вида, да
су и Срби умели поштовати заслуге патријарха Ра-
јачића, поред свију људски мана његови. Али у нас
је, особито сад, друкчије. Наш би митрополит хтео
не само у свему, него и у томе његова да вреди,
да се ништа не ради, или да се ради оно, што је и
кад је „вишња воља.“ Наравно, кажу, ђутае је злато,
и ко на два сабора ђути, има право на два златна
ордена — али народ? народна ствар?

Могу вам јавити, да се закључења нашег кон-
греса од 1865. г. у неки претрес узимају код вла-
де. Ми дао Бог за две године дана не доживимо,
да су се та закључења у штампи уједно издала, те
писмо ни у стању, о њима јавно судити; по онда-
шњим новинама тешко је то наћи и испитати. Све
се то у нас консисторијално, тајно ради.

О конгресу нашем од 1865. год. мораћемо ско-
рим временом у јавним листовима коју рећи.

Ужи одбор за питање о народностима довршио
је своја саветовања, и данас, сутра биће последња
аутентикациона седница. Садржај нам је непознат;
кад се штампа, саопштићу вам, а надам се, да ће
и ербеки заступник у том пододбору своје противу-
примедбе на поједине тачке јавности предати. Тај
је пододбор држао први дан наши Дуова седницу,
од чега се погрешно јавило, да је ербека конфе-
ренција.

У министарству унутрашњи послова и право-
судја још ниједног Србина нема, осим што је у првом
Стојачковић, као секретар, но који на свом месту у Ки-
кинди и даље остаје. Чујемо, да ови министри Србе
упућују на министарство „благочести и наставе“
— тамо је народност, тамо је њима место, они ји
у својим министарствима не требају. Дакле преко то-
га немамо ни толико права, колико грађани „Мађар-
ске“, а овамо се све каже, да се под насловом: „по-
литички народ“ разумевају не само Мађари, него и
Срби итд. Само тако, па ће добро бити.

У министарству благочести шеф је и за ербеке
црквене и школске ствари Роман, Ђура Јовановић,
као државни подсекретар; ту се на број гледао, а не
на историјско право, и на то, да су цркве и школе
административно оделене. Ми неможемо допустити,
да у нашим стварима међу министром и нашим ре-
ферентом Роман посредује. Наравно, ту ће нам се
гдеко светити, што смо били против тога, да не буде
владика Стојковић. Да и неспоменемо то, што би и
над владиком могао бити Роман подсекретар, питамо
ми, зар ми никад немамо другог пехода, него, или
туђина, или црну кампавку?

Други дан Дуова служио је владика Стојковић
у Будиму. Обштина је била ерб. митрополита замо-
лила, да служи, и позвала га је на част у зеленој
шумици. Србеки митрополит прво је одрекао, што нема
довољне аспетенције, што је и могуће, друго пак,
што би „Мађари част таку у овом времену за какву
демонстрацију држали.“

Јесте ли приметили у данашњем „П. Лојду“
како на интерпелацију Милетића каже, да ће сваки
безпристастан признати, да је министарство за ово
време много послова имало, те није могло ербеко пи-
тање проучити и предлог сачинити, — а одма на
другој страни коре сабор, што неће још у овој се-
сли, пре разласка, предузети „јеврејско питање“,
на које 400.000 Јевреја чекају. Да чудне дослед-
ности!

□ За дар, 1. јуна. Турска царевина још једном
избеже пропасти, која јој грозаше. Полумесец над кр-
стом, а коран над еванђељем још ће да влада! Тако
би се бар могло закључити по пословима данашње ди-
пломатије, тако се изјављују званични и полузванични
листови европски, а у тој цели, као да је и Наполеон
III. сазвао крунисане главе у своју престолницу.

Кад плану народни устанак на Криту, и поче се ши-
рити и по Епиру и Тесалији; кад Србија изиђе с пи-
тањем о градовима, нико се више не сумњаше о об-
штем устанку народа на Балканском полуострву; сваки
се осећао, да је кучицу последњи час цариградског
болеснику. То су осетили и западни кабинети, разви-
ли су сву своју делатност, да би новим животом за-
дахнули изумируће варварско господарство у источној
Европи; и ето данас се хвали, да та радна кабинета
неби залудна.

Међу дипломатским доказима, да је Турска спо-
собна за нов живот, означаје се „сретно решење бео-
градског питања.“ А је ли београдско питање по Мују
или по рају сретно решено: то се најбоље види отуда,
што га дипломатија и стари пријатељи Турске ускли-
цима радости поздрављају; као и отуда, да турска
влада после „сретног решења београдског питања“ су-
ровије него икад поступа према источним Хришћанима.
Она одби савете које јој велесиле у корист Крићана
даваху, и поче ратом претити краљевини Грчкој. Тако
силян могао се султан показивати, само пошто се ви-
део сигуран од запада (Србије), одакле му је овога
пута престо зависно. Он је држао да му ваља само у-
множити силу на Криту оном војском, што му је до
тог часа против Србије окренута била, па да Крит по-
корен буде. Прикупљањем целе своје снаге на једној
тачки, мислио је султан да ће угушити и на самом

Није без политична значаја и женидба краља Ђорђа са великом кнегињом Олгом. То ново пријатељство између силне Русије и младе Грчке, ми радосно поздрављамо. Ми напред честитамо славном грчком народу лавор-венце којима ће се венчати, ако својим рабрим делима припомогне, да што пре сунце слободе вас Балкан огрије.

ОТВОРЕНО ПИСМО „ЗОРИ.“

Високопощтована дружино!

Обраћаи се к вама с тим речима зато, што не-
знам других, које би точније могле одредити моје
душевно настројење према вама. То настројење није
тек дапашње, није минутно, но је поодавњишњи слатки
плод вашег труда око омладинске ствари, с једне, и
моје сопствене, перазделне преданости тој истој ства-
ри — с друге стране. А што вам прије о томе нисам
зборио, узрок је — оскудица у времену и неувиђав-
ност нужде. Сада пак видим нужду пред собом, и хо-
ћу ли, нећу — морам зборити. Али о чему? О пред-
мету драгом и вама и мени поједнако, по над којим
се ви трудисте доста, а ја, може бити, нимало. Ја ра-
зумем омладину српску уопште и уједињену омла-
дину понаособ. Повод к томе дало ми је ваше писмо,
управљено на омладину, у ком позвасте чланове омла-
дине, као и друге њене пријатеље, да истражу своје
мишљење о лепшем устројству уједињене омладине срп-
ске. К сажалењу, ја немам онај број „Заставе,“ у ком
је ваше писмо било печатано, по држим, да то није
баш тако важно, и да је доста, ако ја знам садржај
самог писма, или његову главнину. А ја то памтим
врло добро, што ћу сад одма посведочити.

Бригући се око уједињења српске омладине и њених успеха, осуштававши прилично то уједињење и пазећи за појавима његовог живота, кад сте напоследку свели рачун свему виђеном, дошли сте к закључку, од кога сте се сами уплашили. Ви сте нашли, да „уједињена омладина нема будућности, ако и даље остане на истом темељу, на ком стоји.“ Тај је темељ, омладинска савест, коју ви мачете да и признајете у идеји високоважном, но јој побијате практичну важност, и накратко, називате је „непрактичном.“ Ви јоште називате и „еластичном ткањем, које данас можеш растегнути преко највећих гора, а сутра неможеш ни преко кртицавака,“ због чега предлагате, да се за темељ омладинске организације узме у место савести име и част чланова, који буду састављали уједињену омладину и уз њих још и печатни орган омладине. То је прво и главно предложење. Друго се тиче тако названих „одбора за јединство“ с њиховим задатком: бити деловођом у свом кругу и представитељем истог у омладинској средини, иначе у оном, што

ће и изображавати омладинско „јединство.“ Моје писмо ја ћу посветити поглавито првој теми, и тек узгред дотакнућу се и друге.

Претирајући савест с места темеља дојакшоће омладинске организације, на начин, који сте ви употребили у споменутом вашем писму, мени се чини, да ви веома несправедљиво поступате према омладини; ви је називате, премада косово, безсавестном омладином. Зашто? „Зато, одговорили би ви, што неиспуњава даних обећања.“ Ја наодим тај резон више него slabим. Идеје, које руководе уједињену омладину, нису идеје јучерашње; оне су и међу нама, Србима, старије од уједињене омладине. Сама уједињена омладина није друго, до плод, тако рећи, законоробено чедо тих идеја. Од кога је примила уједињена омладина те идеје непосредно? Ја задајем то питање с намером у каквој свези с поменутиим идејама стоји, и како улогу игра у њиховом дејству савест. Ко служи идеји уопште. Ју-дић бесавестни, или савестни? Ван сваке је сумње, да се уједињена омладина сматра од стране силу и власт имајућих како с ове, тако и с оне стране подозрително, и да услед тога учествовање у омладинским пословима неслужи рекомандацијом практичне цели. Ништа мање, омладина постоји и продајува радити и уједињавати се. На шта се наслања тај рад и то уједињавање? Рећи ћете: на пробуженој свести омладине. Шта ви под тим разумевате? Ја под тим разумем, ништа друго, до пробужење човечанског чувства у наше младежи. Разне незгоде нису дале да се то чувство развије код очева наше младежи, а код младежи се пробудило. Према томе младеж стоји више од очева, ма да према томе онет, што се обично разумје под свешћу, она стоји ниже од њих. Главни је условитељ поступака очева — егоизам у најпространијем смислу речи, док напротив у поступцима омладине нема ни сенке од егоизма. Тамо је у основу практични а овамо идеални, тако рећи, појетички резон; индивидуално чувство тамо се крије у пужеву љуску, а овде гори божанственим огњем, који хоће да светли и грји свима и свакоме. Ја проводим пред вама ту паралелу жеделећи никог с њоме врећати, и с намером забележити прави мотив омладинског покрета. Општиноско публично пословање истиче вазда, или из себичности или из душевног благородства. Је ли могуће укорити омладину пашу уопште, а уједињену понаособ у себичности? Омладинске су дружине подпуно вољне, хоћу рећи, слободне и неподлеже никаквој власти, ни начелству; рад њихов, то је подпуно безкористни и у словљени не од с пола, но силом ђетићског сопственог, благородног осећања и увиђавности, али поглавито осећања. Ово су она иста осећања, из којих истичу најузвишеније врлине људске. Савест је међу њима као слем учинити тако сравнење, као матица међу пчелама. Где нема савести, тамо нема ни споменутих осећања. Јасно је дакле, да сте се ви на рачун омладинске савести преварили. Но то ће још јасније бити, кад посматримо ваш сурогат савести — част и пме члапова омладине скупа с омладинским печатним органом. Име и част, то је тек једна страна медаље, на другој, противуположној страни које стоји... шта би ви рекли? б ла ма ж! Савест публичну ви предпостављате савести пребивајућој у души индивида, и услед тога, врло логично, оружате се подпуно у полицију униформу. „Свако омладинско друштво ваља да запита сваког понаособ свог члана, који од скупштинских закључака хоће сваки да врши?“ Ово је нужно зато, да би се, у случају ако неби испуњавао сасвим, или неудовлетворно узети на себе посао, да би се, већу, такав лажов лељивац, или безсавестни члан преко новина предао јавности!“ На тај начин ви јавно уводите у уједињену омладину своју систему казнења, т. ј. узимате на себе државну функцију тада, кад не владате никаквим другим атрибутом државности. Име и част такође се одупиру на савест, и то не на публичну, већ личну унутрашњу; но она се код неких наслања и на публичност. Ови неки бивају само они, чију делатност креће не унутрашњи, душевни жар, не љубав к ближњему, већ хладни чивутски егоизам, — они, с публичним именом и чашћу којих тесно је скопчан синтичарски рачун. Али омладина таквих рачуна нема. А кад је тако, онда још мислимо, да она може на друго подлећи вашој публичној палици, којом је ви копка-те? Не замерите, што се тако оштро изражавам; ја морам да се тако изрижавам, као што сте и ви морали чинити у вашем писму к омладини српској. Не, господо, о бламажу не треба, не сме и не може висити омладина с њеним колосалним задатком! Верујте ми, да ко други, а не „Зора“ предлаже помиснути сурогат омладинске савести за темељ омладинске организације, ја би у томе видео зао умишљај против омладине. Јер страх бити, може бити посве незаслужно публично бламиран не може уводити младеж у колос, већ, напротив, растераће и оне, што су у колу. Тако дакле: ни претирање омладинске савести, ни њена замена, коју ви предлагате никојим начином не може бити одобрено. Ништа мање факт — да пословање омладинско иде веома споро, тај је факт — факт, о ком дакле не може бити препирке. Но је ли савест толико крива? Није; кривац је ту неко, или нешто друго. Ко или шта управу? Ја мислим прво то, што младеж ништа, који управо и сачињава уједињену омладину, ни

свађа још подпуно свој задатак, коме је иначе одава свој душом; а друго то, што се поменута младеж на-
ходи у условима, који никако не могу бити благопри-
јатни за скорост у омладинском пословању. Уједињена
омладина састоји се преимућствено из учеће се у шко-
лама младежи српске. Учити се и у исто време пашти-
ти се око испуњења омладинског задатка — то су,
браћо, два умало не противуположна требовања; у мно-
гим случајевима она могу бити задовољствена не ина-
че, већ једно на рачун, правилније на штету другог.
Ја желим, да ви особиту пажњу на то обратите, кад
будете већали о лепшем устројству омладине. Младеж
је дужна учити се тако исто, као што је дужна паш-
тити се за успех омладинских послова; прена томе ва-
ља удесити и саму организацију уједињене омладине.
Ваш план, чини ми се, да не одговара томе требовању
и да му управо противуречи. Дружине, одбори, нови-
не, деловође, писци итд. све то, што ви желите да у-
ведемо у круг омладинског пословања, по којој уви-
ђљивости, не само да не води никаквој користи за ује-
дињену и неуједињену омладину, но још вуче за собом
штету истој. Од таког условавања омладинског по-
словања не може бити користи, јер се односи не на
ствар, него на формалности. У тим формалностима ја
увиђам наги и опаки бирократизам, који је у колу о-
младине посве неуместан и шкољив. Ја морам ја-
вно признати, да често у томе, што дружине омладин-
ске називљу радом, о ком они публиче у новинама, ја
видим управо безносличје, које ја барем од своје срца-
не не могу похвалити. Из тога ви напред можете по-
годити, да се ја нећу сагласити с вама и на рачун
новина, које ви находите преко пужним за уједињену
омладину. У принципу ја немам ништа против тога, да
уједињена омладина има своје особите новине,
али сам против предлога, да место тих новина заузме
„Застава.“ „Застава“ — једине српске новине, које
мало слободније могу изражавати српску мисао и пред-
стављати посве неофицијалну нашу повинарску журна-
листику, „Застава“, осим тога, тек трипут излазећи у
недељу, и то, двапут на читавом, а једном на пола пе-
чатаног листа, не може узети на себе улогу органа
учеће се младежи. „Opinion Nationale“ итд. је био,
и бити може бити „Rive Gauche.“ Не може ни у том случа-
ју, кад би уједињена омладина подпомогла да „Застава“
излази не преко дана, већ сваки дан. А не може зато,
што једна и иста „Застава“ не може бити једновре-
мено и орган друштва уједињене омладине и орган
друштва српског у строжијем смислу те речи.

То је уkratко све, што сам имао приметити на главнину вашег писма к омладини. Да пређем к „одборима за јединство.“ Ја сам имао случај напред приметити, да „одбори“ не могу бити од користи омладини. По којој увиђајности на ствари, ти би се одбори забављали, што кажу Руси, преливањем из празног у шупље (из пустиг у порожње). У место многих одбора не може ли се тако рећи врховна брига о омладинској ствари поверити и предложити од стране свију дружина омладинских једном одбору, који би сачињавале друшпе: „Зора“, „Преодница“ и „Вила“ ? Ја држим да је тај предлог прост и јасан тако, да ми није нужно више о њему зборити. Хоћете ли се ви, господине и браћо, сагласити с тим предлогом, као и са предпосланим му од моје стране мишљењем о вашем предлогу — то свакако стоји до вас. Молим вас само, да не примите то писмо као неки позив на полемику око вашег предлога. Ја сам учинио горње приметбе услед те исте побуде, услед које сте и ви писали поменуто писмо к омладини. По овоме, ја се унапред одказујем од сваке, и ма с ким било полемике око ствари, којој ја посветих ово писмо.

Примите уверење о мом високом поштовању „Зоре.“

Цирих 1. јуна.

Ж. Жујовић.

Троједна краљевина.

Поджупан речки издао је следећу наредбу: Пошто је у обсегу града Реке и у ближој околици његовој завладала анархија, да човек ни у погледу живота ни имања свога нема никакве сигурности и заштите, и пошто је котарског суда да гробничко-храњинскога на Шумску за време овакове анархије делатност немогућа, налазим се принуђеним, са знањем високога кр. намесничкога вена, распустити котарски суд гробничко-храњински до повратка законитога стања, придељујући обшине Кукузаново, Скрљево, Красицу, Праутиник, Дл и Ширик у котарском суду у Црквеницу, остале пак обштине предела гробничкога, разумевајући овано и Лепенци и Јелење, котарском суду у Делнице.

На ову ме изванредну привремену меру принудила је она околност, што је кот. судиј г. Томислав Надаћки, будући у непреставној погребил живота, морао одавде отићи, што је кот. пристав др. Урпани под притиском једнаких положио оставку, и што ми није могуће наћи частника који би се место ових субституирали, и што неваљало да би савјестно било излагати икога неситурности особе и живота.

Остале јоште код котарскога суда гробничко-хрејнскога особље определише се посебном одредбом и судиштву у Црквеницу и Делнице на привремено службовање, а уједно се уређује, да се нерешени службени списи разврсте, и предаду оному кот. суду, на који се по овој наредби пренети имаду. Што се овим обнародује. На Рецз 3. јуна 1867.

1. поджупан и равнатељ жупаније,
Вончина с. р.

Нови Сад 10. јуна. У седници посланичког дома у Бечу, од 7. т. м., изјавио је председник следеће: Председништво је принуђено позвати посланике из Ческе и Моравске, да долазе у седнице овог дома, или да се оправдају зашто неби могли долазити. У противном случају сматраће се њихови мандати као неважећи.

— Управитељ телеграфа у Загребу позван је у Беч, као што се чује, ради спојена хрватских и словенских телеграфских звања са угарском телеграфском управом. То се означаје као први корак утеловљењу Хрватске и Славоније у Угарску.

На беседу Ригера, коју смо саопштили у бр. 52. „Заставе“, одговорио је кнез Черкаски (Рус) у главноме следеће:

„Пољска је сама крива, што је сада, као што веле, несретна. Русија се нема зашто стидети, ни пред Европом, ни пред другим Словенима. Велудуши основач царства пољског, — ја велим основач, јер Пољске државе у то време већ није било, — Александар I. створио је Пољску и дао јој је политичну слободу, али, на жалост, ту своју политичну слободу погасили су сами Пољаци својом рођеном кривцом два пута — год. 1830. и 1863. (Одобравање.)

„Господе, то су чињенице, које се не могу по вољи извеснице изрисати. И као што нема силе на земљи, која би у стању била обуставити ток река, тако исто нема ни те силе на свету, која би могла променити већ утврђене државне одношаје између Русије и Пољске. (Бурно одобравање.)

„Ја би пре свега желео, да се у средини Пољске породи и развије справедливост према нама: ја велим, да се развије, јер сам уверен, да се та већ породила, судећи по оним изјавама, које су чињене приликом ослобођења пољских сељака. (Одобравање.) И тако би ми желели, да се то семе што више распростре и да у своје време уроди обилним плодом (одобравање). Господи! Кад се сновни Пољске добровољно врате нашем општем братском столу, у општу нам родитељску кућу, и то као будни син, који се искрено каје, онда ћемо их раширеним рукама примити (одобравање) и потражићемо у нашем стаду најдебље теле, да га заклањемо за то радосно весеље, за ту част (одобравање. Тако, тако! Истина!)

„Господи! Ја завршујем говор свој с неколико жеља. Ја желим, да би људи, који владају умовима, да ти људи, велим, самим Пољацима кажу, да од њих самих зависи судба Пољске. Господи! Ко узима ту смелост, да одкривено, очи у очи, каже пољском народу ту истину, и ко о томе увери пољски народ, тај ће указати и њему и нама, а и свима Словенима таку услугу, коју не ћемо моћи довољно оценити ни ми, а и нико други на свету. (Одобравање.)

„Још ћу једну жељу да изразим. Нека ти исти људи, којих се глас слуша, нека ти исти људи рекну том истом несретном племену: за сада вам је тешко, да изјавите ваша братска осећања према Русији, али има једно племе ван Русије, племе, ког туђа нога гаси, племе, које не тражи за себе ни власти, ни силе, него само обране, (бурно одобравање) и тако. Каноник Головацки на Галицији, који према говорнику седи, пролива грозне сузе низ образе на те речи) заузмите се за то племе за вашу сабраћу, галичке малорусе, учините за њих, што је Русија за вас учинила, дајте њима то, што је Русија вама дала (громовито одобравање, велик жагор).

„По том зближењу, по том новом односију између двају средњих племена у Галицији, увидићемо и ми да ли Пољаци доиста желе, да се и наши међусобни одношаји истинити и искрено уреде по правди и правили (одобравање). Господи! Будућност је Пољака од сада у њиховим рукама.

НОВИЈЕ.

— Румунска влада издала је наредбу којом заказује обитатељима Румунске, да се немешују ни у што, чиме би се приполагало немиру у Турској. У истој наредби вели се, да уред покрену хришћанских народа у Турској, и они Хришћани из Турске који су се настанили, или трговину воде у Румунској, сматрају за дужност, да и на страном земљишту развијају своју делатност у интересу народне слободе. Влада румунска признаје, да чувство братства природно сједињава Румуне са њиховим једноверцима с ову страну Дунава и Балкана; али, она налази, да је по дипломатским уговорима, који признају унутрашњу самосталност (автономију) Румунске, обавезана да се немеша у немире у Турској (да остане неутрална). Од испуњења те обавезности зависи, по речима владе, мир и обатак народа румунског; с тога се и странци у Румунској опомињу, да се „лојално“ владају.

— Из Атине јавља се, преко Трста, да се пароброд „Аркадион“ у повратку из Кандије био сукобио с турским паробродом „Фуатом“, и противу овог се два сата борио. У том боју погинуо је један човек и двојица су рањени на грчкој лађи; затим је, као што је већ пре јављено, „Аркадион“ у Церигот умакао, пошто је опазио да „Фуату“ још три ратне турске лађе у помоћ иду. У Цериготу био би „Аркадион“ сасвим пропао кад се његов капетан Анђеликара неби био јуначки владао. Он је брзо спремио топове и све што је нужно за одбрану, и заузео је саму обалу. Становници Церигота устају сами на оружје, као прави патриоти, и за два дана Турци морадоше без успеха попути се даље од Цериготе. Тако је „Аркадион“ на ново спасао се и отишао у Сирију. На част грчкој застави: три грчка војена пароброда били су похитали на одбрану Аркадиона, али кад су стигли у Церигот нису тамо нашли ни „Аркадиона“ ни Турака.

— Између Инглеске и Америке замеће се ново

неспоразумљење. Инглеске власти у Монриелу, у Канади ставиле су под заштиту три американска пароброда, који су бродила реком Сан Лоренцо. Инглеске власти веле, да су то морале учинити, што је укинут уговор о узајмној слободи бродова, те и американски бродови несмету навозити се на Сан Лоренцо без особитог одобрења инглеске владе. Али Североамериканци полажу много на слободно бродође по Лоренцу, јер та река може служити као најзатнији извозни друм за трговину северозападних држава Америке. Јавно мишљење у Северној Америци огорчено је на Инглеску што ова ограничава слободу бродарства. У „Њујорк Хералду“ вели се отворено, да ушће Сан Лоренца никако не сме остати у рукама једне непријатељске силе, ако Американци хоћеју да остану што су.

— У Букурешту се очекује, као што отуд јављају, посланик кнеза од Црне Горе. Тај посланик долази, вели се, у врло важној политичној цели.

— Наместништво од Задра изјавило је молбу наместништву у Загребу, да се ни једном Прногорцу, који живи у Хрватској као политички изсељеник из Црне Горе, недопушта у Далмацију ићи, а то услед „откривења неке завере.“ Каква је та завера и противу кога, то се некаже.

— Берлински лист „Провинциал Кореспонденц“ јавља, да је цар Наполеон обећао доћи у походе краљу пруском овог лета.

— Прегља бечких листова противу оних Славена који су походили етнографски излог у Москви, нашла је одзива — ко би се надао! — у Београду. Као што се чује, београдски министар просвете дао је на знање врломе члану уједињене омладине србске, Владану Ђорђевићу, који се о државном трошку у Бечу медицински учи, да му се одузима „правителствено благодјељанње“, из узрока што је у Москву ишао! Брат Владан био је у Русији као посланик „Зоре“, и ето, кака му је награда за патриотску услугу!

Прилози на срб. нар. позориште.

Из Темнишвара. Пришлато од г. Др. Томе Стефановића, 45 н. подписани приложница, и у готовом новцу 141 ф. 90 н. а. в. — Приложнице подписали су г. г. Срећко Михајловић, Г. Адамовић, Ј. Форовић, Д. Београдца, А. Стоић 3 ком., М. Београдца, П. Пуљо, Др. Бр. Стефановић, Др. А. Кода, Ст. Сандић, П. Васић, Барон Милутиновић, Ђ. п. Дамаски 3 ком., Ј. Николић, Дим. Вујић, Д. Марковић.

Приложили су без да су приложници подписали: г. г. Ђ. Пенћ, Ј. Звеклић, К. п. Влаховић, сваки по 3 ф. 60 н. К. Надашки 1 ф. 80 н. —

Добровољне прилоге приложили су г. г. Емерик Воргић 5 ф. Гроф Сметов, 10 ф. Гроф Кински 5 ф. Фр. Феслер 5 ф. Самуило Марман 10 ф. Мориц Полак 2 ф. —

На фонд нар. позоришта положио је г. барон Младен Стојановић-Ладунашчи 150 ф. а. в.

Завештао је приложити на фонд срб. нар. позоришта госп. архимандрит Стеван Михајловић 400 ф. а. в. —

Од екон. одсека срб. нар. одбора срб. нар. позоришта.

ПРИПОСЛАНО.

Нови Сад. У 23. броју „Neusatzter Lokalblatt-a“ о. г. има један допис под насловом: „Offene Rubrik“, у ком дописник опорочавајући неког србског, нормални школа учитеља, због тога, што је овај идући са мајалеса на нахињеним грамама колма кући, неке частне грађане, који се мађарској партији прибојавају, са речма, као што он вели: „protestieren, protestieren, вређао, — опорочава на неки начин и цео учитељски персонал; а као што се из нижи његови врста види, ни србско грађанство, пак ни новоизбрани магистрат са увредама поштедио није.

Србски су учитељи због тога дописи, у колико се они увређени налазе, што дописник поименце онога није казао, те грађанство час на једног, час на другог сумња, и тим је начином на све љага пала, 26. маја 7. јунија о. г. држали збор, да би се дознало који је тај; но кад се сви изјаснише, да то ни један чинио није, закључе, жалбу сл. магистрату поднети и молити, да се уредник тог листа, односно његов дописник, ако не узможе доказати да л. је заиста, и који је србски учитељ оне частне грађане вређао, својим путем и начином због нанешене им тим дописом увреде, казни.

Ово се читајућем свету тога ради објављује, да се зна, да би и србски учитељи такав поступак свог колеге, (ако би заиста постојао) као неупутан признали, и тога ради оним путем корачају, којим ће се дознати у колико је допис истинит, пак да се или учитељ или уредник, односно његов дописник, јавно жигосе, и општем презрењу изложи.

Куд су пак дописникове речи, кад изултације спомиње, које је само он један, на сну ваљда, „више пута“ гледао и слушао, које су бирачи мађарске партије од Србаља трпети морали, смерале, то ће сваки непристрасан читаоца лако увидети.

Павле Михајловић
учитељ II. разреда срб. гл. училишта.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Ж. П. Сисак 15. јунија. Ова нам недеља беше живља у житном послу него прошаста. Но овет не могаће се цена производне дићи, а то, што је понуда надмашала тражњу.

Свега је ове недеље продато: 6000 ваг. шенице 83 до 88 фун. ф. 4 80—6 60. 10.000 ваг. кукуруза бан. и сремска ф. 3—3 30. 8000 ваг. босанске транз. ф. 2 95—3 решетане 300 ваг. босан. транз. ф. 2 75—2 80 нерешетане 8000 кг. зоби босан. транз. ф. 1 40—60 н.

Данас нам читав дан пада киша, коју већ одавно чекамо и која је за поља од велике користи. Вода је малена, но услед кише, која је и горе у Краинској пала, падати се да ће вода растити.

Ценовник Пештанске берзе од 8. јуна.

Ше-ница банатска	86—87	фун.	Пожунац	ф. 5 60—5 60
„ потиска	—	—	—	ф. 5 70—5 90
„ пештанска	—	—	—	ф. 6 10—6 25
„	—	—	—	ф. 5 60—5 85
„	—	—	—	ф. 6—6 10
Наполица	—	—	—	ф. 4 30—4 40
Раж	—	—	—	ф. 3 90—4—
Лечам пиварски	—	—	—	ф. 3 10—3 25
за храну	—	—	—	ф. 2 70—2 90
Зоб	—	—	—	ф. 1 50—1 60
Кукуруз банат. нов.	—	—	—	ф. 2 80—2 90
Проја	—	—	—	ф. 2 90—3 25
Реница кол.	—	—	—	ф. 5 25—
банат.	—	—	—	ф. —
Пасуљ	—	—	—	ф. 5 80 6—

Курс папира и звечећег новца.

Комерцијална (трговачка) банка 500	—	685	—
Пештанске штедионице	—	63	1230
Будимске	—	—	430
Старобудимске	—	40	65
Крунаши	—	—	7—
Дукати	—	—	5 92
Наполеони	—	—	9 99
Бига. суверени	—	—	12 45
Аустријско сребро	—	—	122 25
купони	—	—	123—
Талири	—	—	1 83 1/2 1 88 1/2

Курс бечке берзе.

Акције народне банке	—	—	727
5% металик	—	—	62 75
Заем народни	—	—	70 70
Дукати	—	—	5 92

Стање воде 8 јуна, 12' 6" над 0, расти.

Пароброди возе по Дунаву и по Сави:
Из Пеште у Осек и Земун: понедељником средом и суботом у 6 сах. ујутру.
Из Пеште у Оршау и Галац: средом у 6 сах. ујутру.
Из Земун у Оршау и Галац: четвртом рано.
Из Оршау у Галац: петком у подне.
Из Галаца у Оршау: понедељником рано.
Из Оршау у Земун и Пешту: петком рано.
Из Земун у Осек и Пешту: недељом, уторником и петком у 10 сах. ноћу.
Из НСада у Пешту: понедељником, средом и суботом у полак 3 ујутру:
Из Н Сада у Земун: уторником и недељом у 6 сах. ујутру
Из Земун у Оршау: уторником и суботом пре подне.
Из Сегедина у Земун: средом и суботом рано.
Из Земун у Сегедин: недељом и четвртом у подне.
Из Сиска у Земун: понедељником ујутру.
Из Земун у Сисак: четвртом пре подне.
Итнo возе се:
Из Пеште у Галац: понедељником у 7 сах. ујутру.
Из Базјаша у Галац: уторником и суботом пре подне.
Из Галаца у Пешту: суботом у 7 сах. ујутру.
Из Галаца у Базјаш: средом и суботом у 7 сах. ујутру.
Из Београда у Градиште: уторником и суботом ујутру.
Из Градишта у Београд: суботом понедељником и средом ујутру.
Из Београда у Оршау: четвртом ујутру.
Из Оршау у Градиште и Београд петком у подне.
Из Београда у Шабац: недељом уторником и петком ујутру.
Из Шабац у Београд: понедељником средом и суботом.

ОГЛАСИ.

О Г Л А С.

Од стране патронаца јавне велике србске гимназије у Новоме Саду овим се до знања доставља: да ће се идуће школске године у овој гимназији и осми разред отворити, а с концем исте године и испити зрелости (Maturitäts-Prüfung) полагати, и сврху успеха и правокрепке сведоче издавати.
Из узрока тога, за идућу школску годину нужна су још два професора, а поводом тим, што Јован Петровић бивши природни наука професор после дуже болести преминуо, има се и овога места попунити, и тако се овим отвара стечај за три професорска места са годишњом плаћом од 682 фор. 50 кр. а по положеном за кандидате професуре прописаном испиту 735 фор. односно 840 фор. с десетогодишњим додатком и нормалном пензиом.

Сваки онај, који жели једно место професора на овој великој гимназији, нека своју добро устројену и франкирану молбу „Патронату велике србске гимназије у НСаду до 19 (31) Јулија о. г. поднесе, где ће сведочанство о години рођења, о матурићету и о теоретичној и практичној способности учитељској приложити а тако исто осим језика народног србског по себи нужнога, мораће о знању језика мађарскога немачкога латинскога и грчког доказе показати првенство имају они који су позвани природне науке предавати; кои неби испит учитељски показали биће обавезани — као што се по себи разуме — за прописано време исти испит положити.

У НСаду дана 6 (18) Јунија 1867.

3—3

О Г Л А С.

Виноград ваљан, од 24 мотике, продаје се добровољно. Лежи на петроварадинском грuntu код броја 4. барутане. (Мала Карагача) Ко жели сазнати цену, нека изволи обр-титисе Димитрију Недићу у Дунавском сокаку, у кући бр. 1855, у Н. Саду.

1—3

О Г Л А С.

Трговина на риф у Новоме Саду по-требује једног спомотника.

Гавра Ј. Полит.

1—3

Ф А Р Б Е

Сваке врсте фарбе у фирнису фино утрвене, као и суве, потом фирнајза ланеног зептина, канал и дамар лака и особито доброг за мазати патос лака (fusboden lak) по врло јестину цену може се добити код долу подписаног.

С особитим поштовањем препоручујесе шпедерајно материјална трговина

Љубомира Стефановића

1—3

У Новоме Саду код три главе шећера.

Сланине

добро осушене и од најбоље каквоће може се добити по врло умереној цени у Новом Саду код

Рипла и Клајншека.

3—3

(Riepl & Kleitsek Herengasse Nr. 633—34.